

TWO FUNERARY MEDALLIONS DISCOVERED AT THE ROMAN NECROPOLIS AT APULUM-DEALUL FURCILOR „PODEI”

Adrian Cosmin Bolog*

Keywords: Apulum, Roman era, necropolis, medallion.

Cuvinte cheie: Apulum, epoca romană, necropolă, medalion.

Rezumat: În lucrarea de față sunt prezentate două monumente funerare, care apar în literatura de specialitate sub denumirea de medalion liber, simplu sau lucrat aparte. Acestea au aspectul unei nișe rotunde simple sau cochiliforme, înconjurată de o cunună prinsă din loc în loc cu o taenia și uneori cu rozete. Cele mai multe au la partea superioară o proeminență în formă de con, de pin sau de leu. La partea inferioară medalioanele au o proeminență trapezoidală cu caracter funcțional care permite fixarea monumentului pe un altar sau o coloană. Tipologic fac parte din așa numitele Freistehende Rundmedaillons.

1. Medalion funerar din calcar – descoperit pe str. Emile Zola, odată cu cercetarea arheologică efectuată pentru introducerea gazului pe respectiva stradă. Piesa noastră este lucrată dintr-un singur bloc de calcar, poros și foarte friabil, așa că monumentul nu este într-o stare foarte bună. (Dimensiuni: L= 1,01m; l= 0,57 m; G= 0,17 m; soclu: L= 0,36 m; l= 0,21m, h= 0,17 m.

În momentul descoperirii piesa era fragmentară. Într-un cadru delimitat de o ghirlandă de panglică au fost executate cu o remarcabilă precizie și migală, pe două nivele, patru persoane, două pe rândul de sus, un bărbat și o femeie și două pe cel de jos, copii care par să fie de vârste diferite, personajul din stânga jos fiind redat mai mare (persoana din stânga este un băiat, iar cel din dreapta fată) de asemenea s-a mai păstrat și o parte din soclu, în care se poate observa o nișă, ceea ce ne arată clar că acesta făcea parte dintr-un monument funerar mai mare și mai complex; nu se poate spune dacă mai avea sau nu ceva în partea superioară.

2. Medalion funerar din calcar, descoperit pe strada Barbu Catargiu, odată cu cercetarea arheologică efectuată pentru introducerea canalizării pe respectiva stradă. Monumentul este lucrat dintr-un singur bloc de calcar. În momentul descoperirii piesa era aproape întregă, lipsind unele bucăți de la fronton și soclu, precum și chipul și o parte din gât. Dimensiuni: L= 0,95 m; l= 0,70m; G= 0,23 m; soclu: L= 0,31m; l= 0,26m, h= 0,15m.

Analogii pentru medalioane funerare lucrate aparte sunt cunoscute în mai multe locuri din Dacia, cum ar fi de pildă la: Apulum, Porolissum, Brucla, Sarmizegetusa, Potaissa, Vețel, Ampelum; iar în afara Daciei, acest tip este prezent în Moesia Inferior, Noricum, Pannonia, Dacia Superior, Macedonia ajungând până la insula Thasos.

Piese prezentate se încadrează ca și periodizare mai largă în sec. II-III p.Chr.

* Muzeograf, Muzeul Național al Unirii Alba Iulia.